

פירוש על ספר שופטים ב'גנזי אירופה'

שרה יפת

'גנזי אירופה' הם דפים מכתבי יד עבריים ששימשו בשימוש משני בכריכות ספרים ובתיקים למסמכים בספריות ובארכיונים באירופה. באתרים שונים בארצות אירופה – באיטליה, גרמניה, אוסטריה ועוד – התגלו עד עתה אלפים רבים של דפים כאלה, והם נחקרים ומפורסמים בהדרגה על ידי חוקרי מדעי היהדות במרכזי מחקר אחדים, גם בישראל. בין שרידי החיבורים הכלולים בדפים אלו יש קטעי חיבורים מתחום פרשנות המקרא. החומר בתחום זה נופל בהיקפו מן החומר בתחומים אחרים במדעי היהדות שנמצא בגנזי אירופה, אבל בכל זאת הוא תורם תרומה חשובה להיבטים שונים של מחקר פרשנות המקרא היהודית בימי הביניים.

המאמר הנוכחי עוסק באחד החיבורים האלה: פירוש לשופ' יג 5–2, שהתגלה בכריכת ספר בספריית המנזר במלך שבאוסטריה. הדפים פורסמו בכרך הראשון של הספר 'מגנזי אירופה' מאת שמחה עמנואל (ירושלים תשע"ה), והמהדיר הקדים להם מבוא מפורט. מטרת המאמר היא לבחון את טיבו של החיבור, את זיקתו לפרשנים אחדים באסכולת הפשט היהודית בצרפת בימי הביניים, את הסוגה הספרותית של החיבור ואת מקומו בתולדות פרשנות המקרא.